

Notat vedrørende præsters forpligtelse til at begrave ikke-medlemmer af folkekirken

I 1995 drøftedes det, hvorledes man skulle forholde sig vedrørende begravelse af ikke-medlemmer af folkekirken.

Den 4. april 1995 besvarede Kirkeministeren et spørgsmål fra kirkeudvalget vedrørende reglerne for gejstlig medvirken til begravelse af personer, der er udmeldt af folkekirken. Det konkluderes i den forbindelse, at præster ikke er forpligtede til at foretage kirkelige handlinger for personer, der ikke er medlem af folkekirken. Da der imidlertid herskede tvivl i de tilfælde, hvor der ikke foreligger nogen tilkendegivelse fra afdøde og hvor afdødes ægtefælle er medlem af folkekirken, og ønsker at få foretaget en kirkelig begravelse, anmodede Kirkeministeriet Københavns Biskop om en udtalelse om, hvorvidt begravelsen som kirkelig handling har relation til afdøde eller skal opfattes som evangeliets trøst for de efterladte.

Efter af have indhentet en udtalelse fra Københavns biskop redegjorde Kirkeministeren den 24. maj 1995 over for Kirkeudvalget for reglerne, og her konkluderede man, at selvom begravelsen som kirkelig handling også har relation til de efterladte, f.eks. en ægtefælle, der er medlem af folkekirken, så er der ikke for ægtefællen et retskrav på at få foretaget en kirkelig begravelse af afdøde, når afdøde ikke var medlem af folkekirken.

På bispemøde den 5. april 1995 drøftede man ligeledes Kirkeministerens svar den 4. april 1995, hvor man konkluderede, at situationen lægger op til et både-og, hvilket svarer til den kirkelige praksis. Der vil således være tale om en konkret vurdering.

Ved bispemøde den 4. oktober 1995 var punktet ligeledes med på dagsordenen, men der er ikke anført noget i referatet vedrørende dette.

I notat fra juni 1995 har stiftskontorchef [redacted] fra [redacted] Stift på udmærket vis redegjort for retstilstanden, og her konkluderes i lighed med Kirkeministeren, at

- En præst har ret til at foretage begravelse af et ikke-medlem af folkekirken, såfremt begravelsesmyndigheden har truffet afgørelse om en kirkelig begravelse
- At en præst som udgangspunkt ikke har pligt til at foretage kirkelige handlinger for personer, der ikke er medlem af folkekirken, og at der for et medlem af folkekirken ikke er et retskrav på at få sin ægtefælle kirkelig begravet, når den afdøde ikke var medlem af folkekirken.

Ifølge mailen fra [redacted] [redacted] It skulle der være udarbejdet to notater – et til præster og et til provster – og vi er kun i besiddelse af det til præsterne.

Spørgsmålet er således, hvorvidt biskoppen har pligt til at anvise de efterladte en præst til at forestå den kirkelige handling i de tilfælde, hvor der er truffet afgørelse om kirkelig begravelse af begravelsesmyndigheden.

Der har tilsyneladende ikke været sager af denne karakter i [redacted] Stift siden problemet blev drøftet i 1995, men man kunne tage et punkt med på næste provstemode, hvor man spørge provsterne, om de har sager af denne art lokalt og hvordan de løses.

12. juni 2007 [redacted]

Kirkeudvalget Alm.del. - - - bil. 1 7 2

Folketingets Kirkeudvalg

I fortsættelse af min besvarelse den 4. april 1995 af udvalgets spørgsmål 13, stillet i brev af 27. marts 1995 (Alm. del. - bilag 88) fremsendes hermed kopier af breve af 12. april 1995 og 22. maj 1995 fra biskop vedrørende spørgsmålet om til hvem, begravelsen som kirkelig handling retter sig.

Som det fremgår af biskoppens besvarelse af spørgsmålet må det antages, at begravelsen som kirkelig handling udover at have relation til afdøde også har relation til de efterladte.

Spørgsmålet er herefter, om f.eks. en afdød persons ægtefælle, der er medlem af folkekirken, efter § 6, stk. 1, i lov nr. 352 af 6. juni 1991 om medlemskab af folkekirken, kirkelig betjening og sognebåndsløsning (medlemskabsloven) har krav på at få foretaget en kirkelig begravelse af afdøde, der ikke var medlem af folkekirken, således at en præst har pligt til at foretage begravelsen.

Spørgsmålets besvarelse beror på en fortolkning af den nævnte bestemmelse i medlemskabslovens § 6, stk. 1, hvorefter ethvert medlem af folkekirken har ret til kirkelig betjening af præsten eller præsterne for den menighed, hvortil medlemmet hører. I bemærkningerne til forslag til medlemskabsloven anføres, at bestemmelsen svarer til § 20, stk. 3, i lov nr. 218 af 23. april 1986 om bestyrelse og brug af folkekirkens kirker m.m., i det følgende bestyrelses- og brugsloven.

Bestyrelses- og brugslovens § 20, stk. 3, svarer stort set til § 18, stk. 2, i det udkast til lov om kirkers brug og kirkelig betjening, som indeholdes i "Redegørelse vedrørende revision af lov om kirkers brug, sognebåndsløsning m.m.", i det følgende brugsloven (Betænkning nr. 769/1976). I bemærkningerne til forslag til bestyrelses- og brugslovens § 20, stk. 3, anføres det, at bestemmelsen afløser brugslovens § 17, stk. 1 og 2, og § 18, stk. 1. Der henvises til betænkningen, s. 42 og 43. Det udtales s. 42, højre spalte, midten, "at der blandt udvalgets medlemmer har været enighed om, at den gældende retstilstand bør opretholdes uændret, således at lovtæksten alene underkastes en teknisk revision".

Om fortolkningen af brugslovens § 17 og 18 kan henvises til bl.a. betænkningen, s. 39 - 42, og "Kirkelovene af 1922" med kommentarer af Louis Petersen, s. 210 ff. Ifølge den i kommentarerne s. 212 omtalte skrivelse fra Kirkeministeriet af 30. august 1934 "kan der til begravelse af personer, som er udtrådt af folkekirken, ikke kræves medvirken ved en præst". Dette standpunkt findes også udtrykt i Aug. Roesens "Dansk Kirkeret" (1976), s. 120: "Præsten er ikke pligtig at fungere ved begravelse af personer, der ikke tilhørte folkekirken".

Retstilstanden før brugsloven af 1922 adskiller sig ikke fra den ovenfor beskrevne. Således udtales det i Matzen og Timm's kirkeret (1891), s. 566, at "præsten ikke er forpligtet til at yde kirkelig virksomhed til andre end afdøde medlemmer af folkekirken". Og ifølge E.F. Larsens kirkeret, bd. 1 (1901), s. 187, "er folkekirkens præster selvfølgelig ikke pligtige at medvirke ved begravelser af personer, der ikke hører til folkekirken".

På dette grundlag må det konkluderes, at selvom begravelsen som kirkelig handling også har relation til f.eks. den afdødes ægtefælle, der er medlem af folkekirken, så har ægtefællen ikke et retskrav efter medlemskabslovens § 6, stk. 1, på at få foretaget en kirkelig begravelse af afdøde, når afdøde ikke var medlem af folkekirken.

Med venlig hilsen